

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

04 octombrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată în componența:
Președinte: Țurcan Anatolie
Judecătorii: Eremciuc Ghenadie, Talpă Boris

a examinat admisibilitatea recursului declarat de către avocatul Rabei Ilie în numele inculpatului Marjin Vladimir, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 martie 2023, în cauza penală în privința lui **Marjin Vladimir XX**, născut la XX XX XXX, originar din mun. Chișinău, fără loc permanent de trai.

Termenul de examinare:

Prima instanță: 09.08.2021 – 12.12.2022

Instanța de apel: 10.01.2023 – 28.03.2023

Instanța de recurs: 11.08.2023 – 04.10.2023

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătorei Căușeni (sediul Ștefan Vodă) din 12 decembrie 2022, Marjin Vladimir a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.362 alin. (1) Cod penal la pedeapsa sub forma de amendă în suma de 500 (cinci sute) unități convenționale, ceea ce constituie 25000 (douăzeci și cinci mii) lei .

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat în fapt că, Marjin Vladimir la data de 01.08.2021, în jurul orei 14.45, aflându-se pe teritoriul Republicii Moldova, având scopul de a trece ilegal linia frontierei de stat din Republica Moldova în Ucraina, fiind în lipsa actelor valabile pentru traversarea frontierei de stat, contrar prevederilor art. 13 alin. (1) al Legii nr. 215 din 04.11.2011 cu privire la Frontiera de Stat, care prevede că: „persoanele și mijloacele de transport care intră sau ies în/din Republica Moldova pot trece frontiera de stat, iar mărfurile și alte bunuri care urmează să fie introduse sau scoase din Republica Moldova pot fi transportate peste frontiera de stat doar prin punctele de trecere în timpul programului de lucru”, a eludat controlul de frontieră prin ocolirea punctelor de trecere al Republicii Moldova, în așa mod a trecut ilegal linia naturală a frontierei de stat din Republica Moldova în Ucraina, pe direcția satelor Novocotovsc r.Slobozia (MD) Pavlovca (UA), fiind reținut în regiunea semnelui de frontieră cu nr.0517/07, pe teritoriul Ucrainei, de către patrula Serviciul de Grăniceri al Ucrainei.

3. Sentința a fost contestată cu apel de către procurorul Covalenco Alexandru, care a solicitat casarea parțială a acesteia în partea individualizării pedepsei, pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care

lui Marjin Vladimir să-i fie aplicată pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 (opt) luni cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului înaintat a invocat că, pedeapsa stabilită inculpatului este insuficientă și prea blândă pentru a asigura atingerea scopului aplicării unei pedepse penale manifestat prin prevenția specială precum și prevenția generală, or pentru comiterea repetată a unei infracțiuni este mult prea blândă o pedeapsă non-privativă de libertate.

A fost menționat faptul că, scopul pedepsei penale este restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lor, cât și din partea altor persoane iar în speță scopul pedepsei penale poate să fie atins doar prin aplicarea față de inculpat a unei pedepse penale sub formă de închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Acuzatorul de stat a invocat că, inculpatul s-a eschivat de la prezentarea în ședința de judecată, fiind anunțat în căutare, iar pedeapsa stabilită de către instanța de fond este una ineficientă, care nu-și va atinge scopul legii penale de corectare și reeducare a inculpatului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 martie 2023 apelul procurorului a fost admis, sentința a fost casată inclusiv din oficiu în baza art. 409 pct.2 Cod de procedură penală, în latura penală, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Marjin Vladimir a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.362 alin.(1) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 8 (opt) luni, în penitenciar de tip semiînchis.

4.1. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a indicat, că, instanța de fond, potrivit părții descriptive a sentinței a reținut doar în ce se învinuiește inculpatul, însă nu a constatat fapta imputată acestuia.

De către instanța de apel a fost constatat că, Marjin Vladimir a comis infracțiunea prevăzută de art.362 alin.(1) Cod penal, *adică trecerea ilegală a frontierei de stat a Republicii Moldova, prin eludarea controlului efectuat la trecerea acesteia.*

Instanța de apel a menționat că, la individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului, a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 din Codul penal și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de condițiile de viața ale familiei acestuia precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Astfel a fost reținut că, pedeapsa echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane. Or, practica judiciară demonstrează că, o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

Cu referire la gravitatea infracțiunii săvârșite, conform art. 16 din Cod penal, Completul de judecată a menționat faptul că infracțiunea săvârșită, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, se atribuie la categoria celor ușoare.

Totodată, instanța de apel a reținut că, inculpatul nu se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru, anterior a fost judecat, nu s-a prezentat în ședințele de judecată, circumstanțe ce pot fi asimilate cu lipsa de respect față de instanța.

5. Avocatul Rabei Ilie în numele inculpatului Marjin Vladimir invocând temeiurile pentru recurs prevăzute la art. 427 alin. (1) pct.6), 10) Cod de procedură penală, contestă decizia instanței de apel cu recurs, solicitând casarea acesteia cu menținerea sentinței primei instanței.

În argumentarea recursului partea apărării invocă dezacordul cu modalitatea individualizării pedepse în privința inculpatului Marjin Vladimir.

Consideră că instanța de apel nu a acordat deplină eficiența prevederilor art. 6, 7, 61, 75, 76, 78, 90 Cod penal, și nu a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, circumstanțele care atenuează ori agravează răspunderea penală.

În opinia apărării, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că, infracțiunea săvârșită de inculpat se atribuie la infracțiune ușoară, în comiterea cărei inculpatul la urmărire penală a recunoscut vina precum și lipsa circumstanțelor agravante.

Totodată invocă că, inculpatul nu prezintă pericol social, iar aceste circumstanțe permit de a concluziona că, scopul pedepsei penale putea fi atins prin aplicarea unei pedepse penale mai blânde, sub forma de amendă, ce constituie pedeapsa echitabilă în coraport cu circumstanțele cauzei și personalitatea inculpatului, fiind de natura să satisfacă exigențele individualizării pedepsei penale.

6. Examinând admisibilitatea a recursului ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, completul de judecată conchide că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Instanța de recurs menționează, că potrivit practicii judiciare constante, *erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică, dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.*

Din textul recursului declarat, completul de judecată constată că partea apărării invocă temeiul pentru declararea recursului prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când *s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale; instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;*

Instanța de recurs, menționează faptul că, în conformitate cu art.3 Cod de procedură penală, *(1) În desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.*

Totodată, Legea nr.246 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normative conex reformei Curții Supreme de Justiție) a intrat în vigoare la data de 01.09.2023.

Potrivit conținutului art. XI alin.(3) al Legii nr. 24, *recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.*

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs și temeiurile de casare nominalizat, completul de judecată constată că criticile aduse de către titularul cererii de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecării.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În acest context, instanța de recurs notează că prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Astfel, persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Astfel, potrivit prevederilor art. 61 Cod penal, *pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, și respectiv la rândul său are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea ultimului, cât și a altor persoane.*

Totodată, conform prevederilor art. 75 Cod penal, *persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a acestuia. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei, care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.*

Potrivit art. 75 alin. (2) Cod penal, *în cazul alternativelor de pedeapsă prevăzute pentru infracțiunea săvârșită, pedeapsa cu închisoare are un caracter excepțional și se aplică atunci când gravitatea infracțiunii și personalitatea infractorului fac necesară aplicarea pedepsei cu închisoare, iar o altă pedeapsă este insuficientă și nu și-ar atinge scopul. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei. Caracterul excepțional la aplicarea pedepsei cu închisoare urmează a fi argumentat de către instanța de judecată”.*

Subsidiar, completul de judecată notează că categoriile pedepselor aplicate persoanelor fizice sunt expuse în Codul penal într-o anumită consecutivitate: de la cea mai blândă - amendă, până la cea mai aspră - detențiune pe viață.

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs și temeiului de casare nominalizat, instanța de recurs constată că criticile aduse de către titularul cererii de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecății.

Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corecte au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

Din conținutul recursului rezultă că, partea apărării critică decizia instanței de apel, în partea ce se referă la individualizarea pedepsei și anume cu privire la faptul că neîntemeiat i-a fost aplicată inculpatului pedeapsa sub formă de închisoare, invocând că aceasta este o pedeapsă prea aspră.

Astfel, completul de judecată, verificând legalitatea deciziei instanței de apel sub acest aspect, constată că aceasta, la examinarea apelului, în partea individualizării pedepsei, nu a respectat întru totul prevederile art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală.

După cum rezultă din materialele cauzei, Marjin Vladimir a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 362 alin. (1) Cod penal, sancțiunea cărui prevede: *”amendă în mărime de pînă la 750 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 200 de ore, sau cu închisoare de pînă la 2 ani”*.

Prin urmare, instanța de apel a stabilit cea mai aspră pedeapsă, sub formă de închisoare pe un termen de 8 (opt) luni.

În acest context, instanța de recurs constată insuficiente și neîntemeiate concluziile instanței de apel ce au dus la stabilirea pedepsei închisorii, fără a pune în discuție posibilitatea stabilirii unei pedepse alternative închisorii, cu indicarea expresă a motivelor ce fac imposibilă aplicarea pedepselor alternative, cum sunt: amenda sau munca neremunerată în folosul comunității.

Astfel, analizând decizia supusă recursului completul de judecată consideră pripită concluzia instanței de apel potrivit căreia, pedeapsa stabilită inculpatului sub formă de închisoare, va contribui la realizarea scopului pedepsei penale de corectare și reeducare a inculpatului Marjin Vladimir, or, la individualizarea pedepsei, conform criteriilor generale de individualizare a pedepsei, instanța de judecată trebuie să respecte toate cerințele prevăzute de legea penală ce asigură aplicarea față de inculpat a unei pedepse echitabile, legale și individualizate. Neglijarea unora din aceste criterii, constituie temei pentru casare a hotărârii contestate.

Așadar, circumstanțele cauzei, potrivit art. 75 Cod penal, se referă atât la cele care atenuează răspunderea, cât și la cele care agravează răspunderea, de care instanțele de fond sunt obligate să țină cont la individualizarea pedepsei.

Din considerentele expuse, completul de judecată conchide că, în prezenta speță și-a găsit confirmare temeiul pentru recurs invocat de către avocat, ceea ce duce la casarea parțială a deciziei instanței de apel, în latura penală, în partea stabilirii pedepsei, cu remiterea cauzei la rejudecare în această parte, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesuale penale asupra aspectelor evidențiate în prezenta decizie, să argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art. 435 alin.(1) pct.2 lit.c), Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul declarat de către avocatul Rabei Ilie în numele inculpatului Marjin Vladimir, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 martie 2023, în cauza penală în privința lui *Marjin Vladimir*, în latura penală, în partea stabilirii pedepsei, și dispune rejudecarea cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest decizia contestată, se menține.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecătorii

Eremciuc Ghenadie

Talpă Boris

OPINIE SEPARATĂ

în conformitate cu prevederile art. 339 alin (7), 340 alin. (3) Cod de procedură penală (în cauza **Marjin Vladimir**)

1. Prin sentința Judecătorei Căușeni (sediul Ștefan Vodă) din 12 decembrie 2022, Marjin Vladimir a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.362 alin. (1) Cod penal la pedeapsa sub forma de amendă în suma de 500 (cinci sute) unități convenționale, ceea ce constituie 25000 (douăzeci și cinci mii) lei .
2. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 martie 2023 apelul procurorului a fost admis, sentința a fost casată inclusiv din oficiu în baza art. 409 pct.2 Cod de procedură penală, în latura penală, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Marjin Vladimir a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.361 alin.(2) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 8 (opt) luni, în penitenciar de tip semiînchis.
3. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 04 octombrie 2023, a fost admis recursul declarat de către avocatul Ilie Rabei în numele lui Marjin Vladimir, casată parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 martie 2023, în cauza penală în privința lui Marjin Vladimir, în latura penală, în partea stabilirii pedepsei, și dispune rejudecarea cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.
4. Nu am susținut soluția adoptată și consider, că urma a fi adoptată o decizie de inadmisibilitatea recursului declarat de către avocatul Rabei Ilie în numele inculpatului Marjin Vladimir, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 martie 2023, în cauza penală în privința lui **Marjin Vladimir**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Potrivit argumentelor invocate, recursul apărării se întemeiază pe dezacordul în privința corectitudinii individualizării pedepsei penale aplicate inculpatului Marjin Vladimir, și anume pedeapsa prea aspră pentru săvârșirea unei infracțiuni ușoare.

În acest context, menționez, că potrivit art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a acestuia.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele atenuante și agravante, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Analizând decizia contestată, apreciez ca fiind lipsite de suport juridic cerințele părții apărării cu privire la aplicarea unei pedepse mai blânde, instanța de apel corect a ținut cont de caracterul și gradul de pericol social al infracțiuni incriminate inculpatului Marjin Vladimir, care au fost săvârșită cu intenție, precum și de personalitatea inculpatului, care anterior a fost condamnat, în ședința de judecată a instanțelor de fond nu s-a prezentat fiind anunțat în căutare prin încheiere Judecătorei Căușeni sediul Ștefan-Vodă din 20 iunie 2022.

Totodată, urmează de menționat că inculpatul Marjin Vladimir, nu este la prima abatere de la legea penală, ultimul anterior a fost condamnat prin:

- sentința Judecătorei Rîșcani din 05 februarie 2002 în baza art. 121 alin.(1) Cod penal la 8 (opt) ani privațiune de libertate (f.d.110-118);

- sentința Judecătorei Rîșcani din 02 martie 2007 în baza art.195 alin.(1) Cod penal la 10 ani închisoare în penitenciar de tip închis. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 15 aprilie 2008 acțiunile lui Marjin Vladimir au fost reîncadrate din art. 195 alin.(1) Cod penal în art. 186 alin.(2) lit. d) Cod penal fiindu-i stabilită pedeapsa 3(trei) ani închisoare în penitenciar de tip semiînchis (f.d.105-109).

De asemenea, inculpatul Marjin Vladimir nu are loc permanent de trai, s-a eschivat de la prezentarea în instanțele de judecată, fapt care denotă că punerea în executare pedepsei sub forma de amendă nu va fi posibilă, iar pedeapsa stabilită nu va atinge scopul legii penale.

Consider că, instanța de apel corect a conchis că pedeapsa cu închisoare este în acord cu principiul proporționalității, luându-se în vedere fapta comisă și urmările acțiunilor făptuitorului, cât și comportamentul inculpatului post infracțional, care se eschivează de la prezentarea în instanța de judecată. Pe această linie de analiză, îmi exprim dezacordul cu colegii din completul de judecată pe marginea judecării cauzei în ordine de recurs.

5. În temeiul art. 339 alin. (7) Cod de procedură penală, expun și semnez prezenta opinie separată în cauza penală în privința lui Marjin Vladimir.

Judecător

Eremciuc Ghenadie